

Wil Blezer-van de Walle kreeg primeur speciaal pastoraat voor vrouwen (1981)

Sieth Delhaas

OPZIJ, maart 1981

Inleiding

Vijf lange maanden heeft Wil Blezer-van de Walle, 44, gehuwd, twee kinderen van 4 en 5 jaar, van haar 19^e tot haar 29^e jaar missiezuster in Tanzania, moeten wachten tot zij op 5 januari jl. de brief van bisschop Bluysen van Den Bosch in huis had, dat zij benoemd was tot pastoraal-werkster in het 'pastoraat-voor-en-met-vrouwen'. En daarmee heeft haar studieopdracht waaraan ze een jaar keihard werkte met talloze vrouwen in het Brabantse land en haar nota 'Vanuit de kerk, buiten de kerk' de primeur gekregen: de erkenning van een speciaal pastoraat voor vrouwen.

'De achterstand van vrouwen in de kerk is zo ongelooflijk groot,' zegt Wil verbijsterd, 'dat ik er voor gevochten heb om eerst een tijd met vrouwen bezig te zijn, voordat we verder gaan zien wat we met mannen samen kunnen doen in de kerk.'

Geen vrouw als priester in de katholieke kerk, maar wel een vrouwelijke pastoraal-werker. Hoe zit dat nu precies, wil ik weten.

Wil: 'Na de vernieuwingen van het concilie in de jaren zestig volgde het uittreden van veel priesters, er kwamen weinig priesters bij en de seminaries werden één voor één gesloten. De theologische opleiding is toen vanaf het eind van de jaren zestig naar de theologische faculteiten gegaan. Vanaf die tijd gingen ook vrouwen theologie studeren.

Maar het zijn er nog veel te weinig.

Ze verdwijnen meestal in allerlei maatschappelijke functies.

Het verschil tussen een gewijde priester en een pastoraal werker is, dat ze beiden theologie gestudeerd hebben, maar alleen de gewijde priester mag de sacramenten toedienen. Maar ook hier zie je weer het onderscheid: Caspar, mijn man, die ook pastoraal werker is, draait met de anderen mee in het preken-schema, doopt en sluit huwelijken, hoewel dat officieel van Rome niet mag. Met een vrouw ligt dat kennelijk toch anders.'

Wil heeft ook wat betreft het stage lopen als vrouwelijk pastoraalwerker mee de spits afgebeten binnen de katholieke kerk. Binnen de groep paters Norbertijnen in Tilburg kreeg zij met nog een gehuwde mannelijke pastoraalwerker een plaats. 'Ik heb daar fijn gewerkt en was ook niet iemand apart. Toch is me daar duidelijk geworden, dat die mannelijke aanpak verdomd eenzijdig was. Eén van de priesters klaagde over een doopgesprek met ouders: "Je kon over de dienst niet praten, dat vrouwtje had het alleen maar over de moeilijke

zwangerschap en de bevalling.” Ik heb daar, vaak noodgedwongen, toch met ze over gesproken. Ik was ook wel eens over-emotioneel.’

Vanuit haar stage-ervaringen stond voor Wil vast: afstuderen op een onderwerp waarin vrouwen zich thuis voelen. Zoekend naar een juiste formule kwam ze heel onverwacht en tot haar grote verrassing in de loop van 1977 met de feministische theologie in aanraking. Al lezend en zich voorbereidend op de afsluiting van haar studie werd ze steeds meer bevestigd in de wetenschap, dat ze met iets goeds bezig was.

Vraag voor de bisschop

Na het examen verhuisde het gezin Blezer naar Valkenswaard (Noord Brabant). Wil is naar de plaatselijke deken gestapt en heeft hem gevraagd naar de bisschop te gaan met de vraag, of zij een speciale opdracht met vrouwen bezig te zijn, zou kunnen krijgen. ‘Hij werd rood tot achter z’n oren,’ herinnert ze zich lachend, ‘en zei: “wat heeft dat met pastoraat te maken?”

Na verloop van een paar maanden was hij zo enthousiast geworden, dat hij met de bisschop ging praten. Dat is niet in slechte aarde gevallen. Ik denk, dat het heel wat minder bedreigend is als een célibataire man van midden vijftig over zoiets komt praten dan wanneer ik dat doe. Ik kreeg geen pastorale opdracht, maar een studieopdracht van bisschop Bluysen om te kijken of pastoraat voor vrouwen nodig was. Ik moest een nota samenstellen en naar aanleiding daarvan zou worden bekeken of er een vaste pastorale benoeming zou moeten komen, ja dan nee.’

‘Ik ben heel officieel in een kerkdienst geïnstalleerd,’ glundert Wil nog na. ‘Dat mag na de bisschoppenconferentie in januari 1980 ook niet meer van Rome. We mogen nu alleen maar “gepresenteerd” worden. We hebben voor die dienst enorm veel propaganda gemaakt, en allerlei vrouwengroepen uitgenodigd. De kerk was bomvol. Het is zo’n machtige viering geworden.

Daarna kwamen de afspraken. Het overdonderde me, zoveel. Van tevoren had ik me afgevraagd: hoe kom ik bij vrouwengroepen terecht. Ik ging er nog van uit, dat het mijn taak was een bewustwordingsproces op gang te brengen. Maar wat er al onder die vrouwen leefde! Als ik één woord zei, volgden de andere 99 van hén.

Het bisdom was overrompeld. Feitelijk had ik die nota nooit moeten schrijven. Ik had heel afstandelijk vijf pagina’s moeten schrijven, dat er toch wel mogelijkheden voor pastoraat lagen. Ik had de zaak heel rationeel moeten onderzoeken. Wat er door al die vrouwen is gezegd staat nu zwart-op-wit.’

Het gaat in dit stuk om de theologie van het leven. De standpuntbepaling is gebaseerd op pastorale nood. ‘Daarop heb ik’, aldus Wil, ‘schuchter een antwoord proberen te vinden, samen met vele vrouwen. Het ruim zestig pagina’s tellende stuk staat vol adembenemende uitspraken van een menigte vrouwen, die er geen doekjes om winden. Er staan vier zogenaamde ervaringsverhalen in van vrouwen uit een praatgroep in een trefcentrum in

Valkenswaard in de leeftijd van 35 tot 55 jaar. Discussies en uitspraken met en van leden van het Katholieke Vrouwengilde in het Brabantse waar ergens in het verslag over staat: “Geloof werd meteen het onderwerp van de derde bijeenkomst. Het bleek niet zo gemakkelijk in de ik-vorm te praten. Maar er kwamen héél echte, héél diep-persoonlijke getuigenissen.” Of een reactie van een voorzitter naar aanleiding een praatavond: “Wij moeten u zeggen, mevrouw

Blezer, dat u ons wakker schudt. Ons kerk-zijn zit in een crisis. De wetten van kerk en paus kunnen we niet meer naleven en ze worden ook niet meer nageleefd.”

Wil heeft al werkend ook geconstateerd, wat ze wel gehoopt had, maar niet had durven verwachten, dat bij het zich oriënteren van de vrouwen op hun plaats in de samenleving, zij uitdrukkelijk om de bijbel vroegen. ‘Ik vind dat erg fijn, zeker in katholieke kring waar de bijbel tot voor kort taboe was.’

Geen wetenschappelijk stuk

Officieel nam het bisdom haar nota niet serieus. Het was geen wetenschappelijk stuk, het waren alleen maar ervaringen en ervaring is geen wetenschap. Ze hebben geprobeerd me over te halen nog meer theologie te gaan studeren en m'n doctoraalscriptie te maken. Ik denk als afleidingsmanoeuvre.’

De opdracht liep tot 1 september 1980. In juli al had Wil haar nota klaar om zo snel mogelijk in het nieuwe seizoen aan de slag te kunnen gaan. Het duurde zes maanden, tot januari 1981, voordat zij het definitieve besluit uit Den Bosch op papier kreeg. En met die officiële benoeming is Wil Blezer-van de Walle de eerste pastoraal-werker in Nederland, die ‘pastoraat met-en-voor-vrouwen’ kan gaan doen. En de zin in de brief van bisschop Bluysen waarmee ze erg blij is, is dat ze haar werk mag doen ‘in de Geest van het Evangelie van Jezus Christus’.

‘Daarmee kan ik uit de voeten,’ concludeert Wil voldaan. ‘Ik denk, dat ik ook in oecumenisch verband belangrijk werk kan doen. Dat is het fijne van de feministische beweging, dat die geen rekening met kerkgrenzen houdt. En ze weten heel duidelijk, dat ik geen onderscheid maak tussen katholiek en niet-katholiek. Ik wil niet aan kerkstructuren gebonden zijn. Ik wil werken met gelovige vrouwen en die vind je meer buiten de kerk dan er in. Pastoraat heeft voor mij te maken met alle vragen waarmee vrouwen in het leven bezig zijn; van kernenergie naar milieu, van derde en vierde wereld, zo ruim mogelijk. De vrouw moet zelfvertrouwen gaan opbouwen. Zichzelf ervan bewust worden wie ze is.’

Omdat Wil ervan uitgaat, dat haar pastoraat niet mag afhangen van haar bestaan, is ze er blij mee, dat er rondom haar een werkgroep is gevormd, vanuit de basis, die haar begeleidt. ‘Maar ik kon er niet onderuit,’ zegt Wil, ‘dat er toch één “deskundige” priester in moest.’

Toch een controle of ze niet te ver over de Streep Zal gaan?

De nota ‘Vanuit de kerk, buiten de kerk’ van Wil Blezer-Van de Walle is te bestellen door overmaking van f 6.50 op haar rekening bij de ABN-Valkenswaard rek.no. 5 22910874.

